

คู่มือการปฏิบัติงาน
งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ของ

เทศบาลตำบลคอนทราย
อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง

คู่มือการปฏิบัติงาน

งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

เทศบาลตำบลดอนทราย อำเภอบางแพ จังหวัดพัทลุง

๑. หลักการและเหตุผล

ด้วยปัจจุบันสาธารณภัยยังคงมีแนวโน้มจะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและซับซ้อนมากขึ้น เนื่องจากความแปรปรวนของภูมิอากาศโลก ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของสังคมไทยจากสังคมชนบทไปสู่สังคมเมืองอย่างรวดเร็ว ประชากรมีโอกาอาศัยอยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ความเสียหายจากสาธารณภัยรุนแรงมากขึ้นทั้งภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัย ภัยแล้ง ภัยหนาว และภัยจากการกระทำของมนุษย์ เช่น อัคคีภัย อุบัติภัย การรั่วไหลของสารเคมีอันตราย รวมทั้งสาธารณภัยหรืออุบัติเหตุต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นหน่วยงานที่อยู่ใกล้ชิดประชาชน และมีบทบาทภารกิจในการเข้าไปให้ความช่วยเหลือและบรรเทาสาธารณภัยในลำดับแรกก่อนที่หน่วยงานภายนอกจะเข้าไปให้ความช่วยเหลือ ประกอบกับพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่มีหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตท้องถิ่นของตน โดยมีผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่นั้นเป็นผู้รับผิดชอบในฐานะผู้อำนวยการท้องถิ่น และมีหน้าที่ช่วยเหลือผู้อำนวยการจังหวัดและผู้อำนวยการอำเภอตามที่ได้รับมอบหมาย จึงถือเป็นภารกิจสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะต้องเตรียมความพร้อมในการป้องกันสาธารณภัย และพัฒนาขีดความสามารถในการเผชิญเหตุและให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยหลังจากสถานการณ์ภัยยุติ

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อให้การดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลดอนทราย มีขั้นตอนหรือกระบวนการและแนวทางในการปฏิบัติงานเป็นมาตรฐานเดียวกัน

๒.๒ เพื่อให้มั่นใจว่ามีการปฏิบัติตามข้อกำหนด ระเบียบหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่กำหนดไว้อย่างสม่ำเสมอและมีประสิทธิภาพ

๒.๓ เพื่อพัฒนาขีดความสามารถด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้มีประสิทธิภาพ สามารถลดความสูญเสียที่เกิดจากภัยพิบัติให้เหลือน้อยที่สุด

๒.๔ เพื่อให้ประชาชนที่ประสบภัยได้รับการช่วยเหลือฟื้นฟูอย่างทั่วถึงและทันเวลา

๒.๕ เพื่อบูรณาการระบบการสั่งการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๖ เพื่อสร้างระบบบริหารจัดการสาธารณภัยที่ดีและสอดคล้องกับวัฏจักรการเกิดภัย

๓. แนวทางปฏิบัติ

หลักการปฏิบัติ	แนวทางปฏิบัติ
๑. การป้องกันและลดผลกระทบ	
๑.๑ การวิเคราะห์ความเสี่ยง	<ul style="list-style-type: none"> - ประเมินความเสี่ยงภัยในเขตพื้นที่ โดยพิจารณาจากข้อมูลสถิติการเกิดภัยและวิเคราะห์จากสภาพแวดล้อมต่าง ๆ - จัดทำแผนที่เสี่ยงภัยแยกตามประเภทภัย
๑.๒ การเตรียมการด้านฐานข้อมูลระบบสารสนเทศ	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำฐานข้อมูลเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการสาธารณภัย - พัฒนาระบบเชื่อมโยงข้อมูลด้านสาธารณภัยระหว่างหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพและสามารถใช้งานได้ร่วมกัน - กระจายข้อมูลด้านสาธารณภัยไปยังหน่วยงานที่มีหน้าที่ปฏิบัติการ
๑.๓ การส่งเสริมให้ความรู้และสร้างความตระหนักรู้ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	<ul style="list-style-type: none"> - สนับสนุนสื่อประชาสัมพันธ์ให้มีบทบาทในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกด้านความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง - เผยแพร่และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตประจำวัน - พัฒนารูปแบบและเนื้อหาการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ชัดเจนเข้าใจง่าย เหมาะสม เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่มและเป็นที่น่าสนใจ - ส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรเครือข่ายในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและอาสาสมัครต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการรณรงค์ในเรื่องความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง
๒. การเตรียมความพร้อม	
๒.๑ ด้านการจัดระบบปฏิบัติการฉุกเฉิน	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำคู่มือแผนปฏิบัติการฉุกเฉินและแผนสำรองของหน่วยงาน - จัดเตรียมระบบการติดต่อสื่อสารหลักและสื่อสารสำรอง - กำหนดแนวทางการประชาสัมพันธ์ข่าวสารแก่ประชาชนและเจ้าหน้าที่

หลักการปฏิบัติ	แนวทางปฏิบัติ
	<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดมาตรการรักษาความปลอดภัย ความสงบเรียบร้อย รวมทั้งการควบคุม การจราจรและการสัญจรภายในเขตพื้นที่ - จัดระบบการดูแลสิ่งของบริจาคและการสงเคราะห์ผู้ประสบภัย - จัดทำบัญชีรายชื่อคนที่ต้องช่วยเหลือเป็นพิเศษ
๒.๒ ด้านบุคลากร	- ประเมินความเสี่ยงภัยในเขตพื้นที่ โดยพิจารณาจากข้อมูลสถิติการเกิดภัยและวิเคราะห์จากสภาพแวดล้อมต่าง ๆ
๒.๓ ด้านการเตรียมรับสถานการณ์	<ul style="list-style-type: none"> - จัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เช่น สถานพยาบาล ไฟฟ้า ประปา - มอบหมายภารกิจความรับผิดชอบให้แก่หน่วยงานนั้น - กำหนดผู้ประสานงานที่สามารถติดต่อได้ตลอดเวลาของหน่วยงาน
๓. การปฏิบัติในภาวะฉุกเฉิน	
๓.๑ กรณีเมื่อเกิดสาธารณภัย ระดับหมู่บ้าน/ชุมชน	
- การแจ้งเหตุ	<p>ประชาชน/อาสาสมัคร/คณะกรรมการ ฯ ฝ่ายแจ้งเตือนภัย แจ้งเหตุให้ประธานคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยหมู่บ้าน/ชุมชน และผู้อำนวยการท้องถิ่น/ผู้ที่ผู้อำนวยการท้องถิ่นมอบหมายทราบ</p> <p>โทรศัพท์ ๐๗๔-๖๗๖๕๓๓ ต่อ ๑๑</p>
- การระงับเหตุ	คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยหมู่บ้านชุมชน/อปพร./อาสาสมัคร เข้าระงับเหตุตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยชุมชน
- การประสานหน่วยงานต่าง ๆ	<ul style="list-style-type: none"> - กรณีผู้บาดเจ็บให้ประสานสถานพยาบาลในเขตพื้นที่หรือพื้นที่ข้างเคียง <p>โทรศัพท์ ๐๗๔-๖๗๖๕๓๓ ต่อ ๑๑</p> <ul style="list-style-type: none"> - กรณีเกินศักยภาพของหมู่บ้าน/ชุมชนในการ

หลักการปฏิบัติ	แนวทางปฏิบัติ
	ระงับภัย ให้ประธานคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยหมู่บ้าน/ชุมชน รายงานต่อผู้อำนวยการท้องถิ่นเพื่อขอความช่วยเหลือ
๓.๒ กรณีสาธารณภัยรุนแรงเกินกว่าระดับหมู่บ้าน/ชุมชน จะควบคุมได้	
- การจัดตั้งศูนย์อำนวยความสะดวก	ผู้อำนวยการท้องถิ่นออกคำสั่งศูนย์อำนวยความสะดวก ฯ
- การเฝ้าระวัง ติดตามและรับแจ้งเหตุ ๒๔ ชม.	จัดเวรเฝ้าระวังติดตามสถานการณ์
- แจ้งข่าวเตือนภัย	- แจ้งผู้ประสานงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องขอทราบ - แจ้งผ่านสื่อต่าง ๆ - ออกประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย
- การระงับเหตุ	ผู้อำนวยการท้องถิ่นเข้าพื้นที่และตั้งศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ในที่เกิดเหตุเพื่อเป็นจุดสั่งการ พร้อมจัดบุคลากร เครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์ และยานพาหนะ ในการระงับเหตุ
- การช่วยเหลือผู้ประสบภัย	- ปฏิบัติการค้นหาและช่วยเหลือผู้ประสบภัย - ปฐมพยาบาลผู้ประสบภัยที่เจ็บป่วยเพื่อส่งไปรักษาตัวในโรงพยาบาลต่อไป - จัดหาปัจจัยสี่ให้แก่ผู้ประสบภัย - ให้การสงเคราะห์ผู้ประสบภัย
- การรายงานสถานการณ์	จัดเตรียมเจ้าหน้าที่เพื่อรายงานสถานการณ์ให้กองอำนาจป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ และกองอำนาจป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดทราบ จนกระทั่งสถานการณ์ภัยสิ้นสุด
- การประสานงานกับหน่วยงานต่าง	กรณีต้องขอรับการสนับสนุนจากกองอำนาจป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย อปท. ช่างเคียง/ ส่วนราชการต่าง ๆ ในพื้นที่ หรือกองอำนาจป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยระดับเหนือขึ้นไป โทรศัพท์สายด่วน ๐๗๔-๖๗๖๕๓๓ ต่อ ๑๑
๓.๓ กรณีสาธารณภัยรุนแรงเกินกว่าระดับท้องถิ่นจะควบคุมได้	
- การส่งต่อการควบคุมสถานการณ์	กรณีสถานการณ์รุนแรงเกินกว่าศักยภาพของท้องถิ่น จะรับสถานการณ์ได้ให้รายงานต่อผู้อำนวยการอำเภอเพื่อส่งมอบการควบคุมสถานการณ์ต่อไป

ขั้นตอนการดำเนินงาน
ด้านการช่วยเหลือเหตุสาธารณภัย

สรุป ๕ ขั้นตอน รวมระยะเวลา ช่วยเหลือทันที